

W TCZEWIE

Informacja

o realizacji zadań Powiatowego Lekarza Weterynarii w Tczewie na obszarze powiatu tczewskiego za rok 2020

z zakresu ochrony zdrowia zwierząt, bezpieczeństwa żywności oraz weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego

Realizacja zadań Inspekcji Weterynaryjnej na obszarze powiatu tczewskiego odbywała się przy pomocy pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii oraz lekarzy weterynarii wolnej praktyki poprzez:

1. badania kontrolne i zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz chorób, które mogą być przenoszone ze zwierzęcia na człowieka;
2. badanie zwierząt rzeźnych i mięsa oraz produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego;
3. kontrole weterynaryjne zwierząt wprowadzanych na rynek ;
4. badania monitoringowe substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, zanieczyszczeń środowiskowych, skażeń promieniotwórczych i leków w tkankach zwierząt rzeźnych, żywności pochodzenia zwierzęcego, wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt i pasz,
5. nadzór i kontrole nad wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, w tym dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt;
6. kontrole warunków weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta w zakresie dobrostanu, żywienia zwierząt gospodarskich, warunków sanitarno-weterynaryjnych produkcji mleka oraz identyfikacji i rejestracji zwierząt;
7. egzekwowanie obowiązujących warunków weterynaryjnych we wszystkich nadzorowanych podmiotach, w tym nadzór nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego wprowadzanych na rynek;
8. sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt.

Do zadań powiatowego lekarza weterynarii należy również nadzór nad wyznaczonymi lekarzami weterynarii wykonującymi zadania zlecone na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

Dla potwierdzenia oceny sytuacji zdrowotnej zwierząt prowadzone są badania kontrolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt. W zakresie monitorowania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowemu zwalczaniu i niektórych chorób odzwierzęcych przenoszących się na człowieka prowadzone były w 2020 roku planowe badania kontrolne w kierunku:

- gruźlicy bydła
- brucelozy bydła
- brucelozy owiec i kóz
- enzootycznej białaczki bydła
- choroby Aujeszky'ego u świń
- gąbczastego zwyrodnienia mózgu u bydła (BSE)
- klasycznego pomoru świń i dzików (CSF)
- choroby pęcherzykowej świń (SVD)
- pryszczycy (FMD)
- wścieklizny
- grypy ptaków (HPAI)
- salmonellozy
- choroby niebieskiego języka (BTV)
- zakaźne zapalenie nosa i tchawicy /otręt bydła (IBR/IPV)
- gorączki Q
- afrykańskiego pomoru świń i dzików (ASF)

Stan pogłowia zwierząt utrzymywanych zgodnie z danymi ARiMR na terenie powiatu tczewskiego na dzień 01 stycznia 2020 r. obejmował:

- bydło 417 stad/ 10.717 szt. zwierząt;
- świnię 275 stad / 17.118 szt. zwierząt;
- owce 23 stada/ 758 szt. zwierząt;
- kozy 27 stad/ 112 szt. zwierząt;

Programem kontrolnym w kierunku gruźlicy, brucelozy i białaczki objęto 1/5 stad na obszarze całego powiatu.

W kierunku **gruźlicy bydła** zbadano 1798 szt. zwierząt w 74 stadach. Natomiast w kierunku **brucelozy bydła** zbadano 662 szt. bydła w 61 stadach. W wyniku przeprowadzonych testów tuberkulinizacji nie stwierdzono wyniku dodatniego.

W zakresie badań kontrolnych dotyczących **brucelozy kóz i owiec** zbadano 35 szt. kóz w 6 stadach. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono występowania brucelozy kóz i owiec.

W odniesieniu do **enzootycznej białaczki bydła** badania przeprowadzono w 61 stadach u 622 szt. bydła. W wyniku przeprowadzonych badań serologicznych pobranych próbek krwi od badanego bydła nie stwierdzono wyników dodatnich.

Ponadto poddano obserwacji 38 szt. zwierząt domowych w związku z pokąsaniem ludzi przez te zwierzęta. U żadnego z obserwowanych zwierząt nie stwierdzono objawów wścieklizny. W związku z brakiem obowiązkowego szczepienia p/wściekliznie powyższych zwierząt ukarano 13 właścicieli mandatem karnym w łącznej kwocie 980,00 zł. W 2020 roku na terenie powiatu tczewskiego poddano ochronnemu szczepieniu przeciw wściekliznie 8477 psów u 7765 właścicieli, i 321 kotów u 305 właścicieli.

W roku 2020 nie stwierdzono na obszarze powiatu przypadków wystąpienia wścieklizny u zwierząt gospodarskich, domowych i dzikich.

W zakresie realizacji corocznego planu badań monitoringowych zakażeń w kierunku **klasycznego pomoru świń i dzików (CSF)** pozyskano i przekazano do badania laboratoryjnego próbki od 15 świń w 8 stadach i 37 dzików. Przeprowadzone badania pobranych próbek nie wykazały wyników dodatnich.

W zakresie monitorowania **choroby pęcherzykowej świń (SVD)** zbadano 10 próbek pobranych w 5 stadach. Podobnie w odniesieniu do kontroli występowania pryszczycy (FMD) poddano badaniu laboratoryjnemu 3 stada świń, w których pobrano 6 próbek krwi i 2 stada bydła, w których pobrano 4 próbki. Nie stwierdzono obecności przeciwciał przeciw wirusom obu w/w chorób zakaźnych zwierząt.

Badania monitoringowe w kierunku występowania **grypy ptaków** obejmowały badania laboratoryjne w 3 stadach (2 x gęsi, 1 x kaczki), w których pobrano ogółem 60 próbek krwi. W wyniku tych badań nie stwierdzono wyników dodatnich, wskazujących na zagrożenie wystąpienia grypy ptaków na kontrolowanym obszarze i w obiektach.

W roku 2020 nie odnotowano również ani jednego przypadku chorobowego **BSE** jak i do Powiatowego Lekarza Weterynarii nie zgłoszono ani jednego przypadku podejrzenia tej choroby. Kontrola nad tą chorobą opierała się głównie na pobieraniu próbek do badań laboratoryjnych od bydła padłego w zakładach utylizacyjnych. Uzyskano wszystkie wyniki negatywne.

W ramach **realizacji krajowego programu kontroli zakażeń stad drobiu hodowlanego pałeczkami Salmonella** objęto kontrolami 8 stad w 5 ferm obejmujących ok. 519.000 szt. drobiu reprodukcyjnego i hodowlanego, w których wykonano 6 badań urzędowych. Nie wykryto pałeczek z rodzaju salmonella.

Natomiast w ramach **realizacji krajowego programu zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach brojlerów z gatunku kura**, kontrolami i badaniami w roku 2020 objęto 2 stada brojlerów, w których przeprowadzono 3 kontrole.

W roku 2020 kontynuowano zapoczątkowany w roku 2008 program monitoringu i zwalczania **choroby Aujeszkyego u świń**. Wszystkie stada w powiecie tczewskim posiadają status urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego. Łącznie kontrolą objęto 244 stad trzody chlewnej obejmujące 16.808 szt. zwierząt, a pobrano 1.557 próbek krwi do badań serologicznych. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono zakażonych świń w badanych stadach. Wystawiono 678 świadectwa zdrowia dla drobiu kierowanego do rzeźni na łączną liczbę 2.551.100, a 1.879 świadectw zdrowia dla trzody chlewnej na łączną liczbę 29.156 zwierząt.

Monitoring **choroby niebieskiego języka (BTV)** obejmował wykonanie badań kontrolnych w surowicy krwi u 26 szt. bydła w 14 stadach i 2 szt. owiec w 2 stadach. Wszystkie zbadane próbki wykazały wyniki ujemne.

Badania kontrolne wytypowanych stad i zwierząt w kierunku **IBR/IPV u bydła** (14 próbek w 8 stadach) oraz **gorączki Q u bydła** (14 próbek w 8 stadach) dały wyniki ujemne.

W związku z opublikowaniem w dniu 4 września 2019r. decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2019/1385 z dnia 3 września 2019 r. , zmieniającej załącznik do decyzji wykonawczej 2014/709/UE w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich, **do obszaru ochronnego (strefa żółta) włączony został cały powiat tczewski.**

Na obszarze ochronnym wprowadza się następujące środki w zakresie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (ASF) jak również monitorowania zdrowia świń określone dla posiadaczy świń:

- codzienne kontrolowanie stanu zdrowia świń;
- wzmocnienie przestrzegania zasad bioasekuracji, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 06 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018r. poz. 290);
- informowanie urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie;
- informowanie urzędowego lekarza weterynarii lub organu Inspekcji Weterynaryjnej lub najbliższego podmiotu świadczącego usługi weterynaryjne z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia afrykańskiego pomoru świń (ASF) zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 poz. 1967 z późn. zm.)

W odniesieniu do przemieszczania świń obowiązuje badanie kliniczne przeprowadzane przez urzędowego lekarza weterynarii wystawiającego świadectwo zdrowia zwierząt nie wcześniej niż 24 godziny przed planowanym przemieszczaniem.

Ponadto na obszarze ochronnym **zakazuje się** wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym utrzymywane są świnię, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, pochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem afrykańskiego pomoru świń. Zakaz dotyczy także wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 72 h uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowie takich zwierząt.

Na obszarze ochronnym powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza w gospodarstwach utrzymujących świnię, dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu, nie krótszych niż 4 miesiące, kontrolę przestrzegania zasad bioasekuracji określonych w przywołanych powyżej przepisach prawnych.

W zakresie **urzędowych badań zwierząt rzeźnych i mięsa** wykonywanych w 1 rzeźni świń, w 2020 roku zbadano:

- przedubojowo – 23.666 szt.; poubojowo- 23.575 szt. świń;
- 97 szt. świń przedubojowo w gospodarstwie na użytek własny;

W roku 2020 stwierdzono włośnicę u 3 szt. dzika na 1269 szt. dzików przebadanych metodą wytrawiania.

Badania przed i poubojowe zwierząt rzeźnych wykonywali upoważnieni lekarze weterynarii wolnej praktyki, posiadający stosowne decyzje administracyjne oraz umowy zawarte z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Tczewie.

W 2020 r. przeprowadzono 23 ubojów z konieczności.

Dokonano 30 kontroli podmiotów zatwierdzonych do handlu wewnątrzspółnotowego , jak również prowadzących działalność podlegającą rejestracji jak MOL, SB, RHD . W ramach

kontroli podmiotów prowadzących handel detaliczny (targowisko) stwierdzono nieprawidłowości:

W 2020 r. wystawiono 9 mandatów karnych (z art. 110 kodeksu wykroczeń i 8 z art. 100 ust. 1 pkt 8 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia).

Nałożono 1 karę pieniężną wymierzoną w drodze decyzji administracyjnej w tym kary za prowadzenie nielegalnej działalności polegającej na produkcji środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

Przeprowadzono również 7 kontroli podmiotów zajmujących się sprzedażą bezpośrednią. Stwierdzono 2 nieprawidłowości, co wiązało się z kontrolami sprawdzającymi.

Dodatkowo kontrolą objęto 8 podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny. 2 z nich wymagało kontroli sprawdzającej.

Najczęściej wymagania dotyczące stwierdzane nieprawidłowości w podmiotach SB, RHD, produkcja mleka to:

- wymagania dotyczące sprzętu i wyposażenia,
- higieny osobistej i szkoleń pracowników,
- wymagania dotyczące pomieszczeń żywnościowych,

W zakresie nadzoru nad **wprowadzaniem zwierząt na rynek, obrotu zwierzętami, punktami skupu zwierząt oraz warunkami transportu zwierząt** – a aspekcie przestrzegania przepisów o ochronie zwierząt – przeprowadzono kontrole realizowane przez pracowników powiatowego inspektoratu weterynarii w Tczewie oraz upoważnionych lekarzy weterynarii praktykujących na terenie powiatu.

W zakresie kontroli **bezpieczeństwa zdrowotnego surowców zwierzęcych i żywności pochodzenia zwierzęcego** na obszarze powiatu, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Tczewie prowadził w ramach krajowego planu monitorowania pobieranie próbek do badań laboratoryjnych pochodzących od zwierząt żywych, z tkanek zwierzęcych, produktów zwierzęcych i żywności w kierunku obecności substancji niedozwolonych lub przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń środowiskowych, pozostałości chemicznych, biologicznych, leków i skażeń promieniotwórczych. Szczegółowo monitoring ten obejmuje kontrolę w kierunku obecności antybiotyków, sulfamidów, sterydów anabolicznych, metali ciężkich, środków ochrony roślin oraz skażeń promieniotwórczych w mięsie, narządach wewnętrznych zwierząt, drobiu, rybach, mleku, miodzie, krwi, moczu oraz w wodzie pitnej używanej do pojenia zwierząt. W roku 2020 pobrano na obszarze powiatu – w ramach realizacji krajowego planu monitorowania- 104. Stwierdzono jeden wynik dodatni, który dotyczył stwierdzenia obecności steroidu-17alfa-boldenonu w moczu trzody chlewnej.

W zakresie **pasz i utylizacji** Powiatowy Lekarz Weterynarii wykonuje zadania kompleksowego, systemowego i zintegrowanego działania w dziedzinie nadzoru nad bezpieczeństwem pasz, a co za tym idzie żywności poprzez zapewnienie właściwej jakości wyrobu gotowego na wszystkich etapach jego wytwarzania według zasady „od pola do stołu” poprzez nadzór lub/i kontrole podmiotów zatwierdzonych i zarejestrowanych. Nadzór nad produkcją pasz obejmuje: produkcję pierwotną pasz - 1378 podmiotów, w tym 620

gospodarstw prowadzących hodowlę zwierząt, obrót paszami hurtowy i detaliczny – 26 podmiotów, w tym skupy zbóż, biura handlowe (obrot papierowy), lecznice, sklepy zoologiczne oraz lokalne punkty sprzedaży pasz, wytwarzanie materiałów paszowych pochodzących z przemysłu spożywczego – 5 podmiotów, transport pasz – 16 podmiotów oraz 4 wytwórnie pasz dla zwierząt gospodarskich, domowych i akwakultury. W sektorze paszowym przeprowadzono 53 kontrole (z zaplanowanych 46) w 33 podmiotach, stwierdzono 37 naruszeń, wystawiono 3 mandaty karne kredytowane na łączną kwotę 900,00 pln.

W zakresie realizacji urzędowego planu kontroli pasz pobrano, w roku 2020, do badań laboratoryjnych 49 próbek pasz - mieszanki paszowe pełnoporcjowe i uzupełniające, materiały paszowe pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, dodatki paszowe, karmy dla zwierząt domowych oraz 20 próbek wody wykorzystywanej do pojenia zwierząt gospodarskich. Stwierdzono 1 wynik dodatni, którego źródłem w badanej mieszance paszowej dla zwierząt akwakultury były białka mleka krowiego. Prowadzony monitoring miał na celu sprawdzenie, poprzez analizę zgodności z prawem paszowym i żywnościowym, bezpieczeństwa i jakości pasz. W ramach Programu Wieloletniego PIW-et PIB w Puławach pobrano także próbkę materiału paszowego pochodzenia zwierzęcego w celu wykrywania obecności i identyfikację DNA przeżuwaczy w paszach, z zastosowaniem techniki real-time PCR.

W zakresie kontroli nad **operowaniem ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego** przeprowadzono 24 kontrole (z zaplanowanych 16) w 20 podmiotach, zajmujących się wytwarzaniem, składowaniem, transportem, obrotem oraz wykorzystaniem i/lub przetwarzaniem. Stwierdzono 27 naruszeń, wszystkie wyegzekwowano.

W odniesieniu do kontroli warunków sanitarno-weterynaryjnych **produkcji mleka wprowadzanego na rynek** przeprowadzono 38 kontroli w gospodarstwach utrzymujących bydło mleczne. Przedmiotem tych kontroli były weterynaryjne warunki produkcji mleka, warunki utrzymania zwierząt (dobrostan) oraz żywienie zwierząt. Stwierdzono nieprawidłowości w gospodarstwach dotyczące najczęściej niezgodności sanitarno-weterynaryjne warunków produkcji i wymuszono wdrożenie postępowania naprawczego, mającego na celu poprawę warunków produkcji mleka surowego.

Ponadto w zakresie kontroli **identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich /IRZ/** przeprowadzono 72 kontrole (w 1 gospodarstwie stwierdzono 1 nieprawidłowość)

W zakresie IRZ dla pośrednictwa w obrocie zwierzętami z wykorzystaniem bez wykorzystania obiektów przeprowadzono 6 kontroli w tym 2 kontrole wspólnie z Inspekcją Transportu Drogowego w punktach kontroli ITD. W przypadku 3 pośredników stwierdzono 3 nieprawidłowości.

Ponadto w zakresie realizacji programu kontroli gospodarstw korzystających z pomocy finansowej UE, dot. spełnienia tzw. **wymogów wzajemnej zgodności/cross-compliance /CC/** dokonano 11 kontroli gospodarstw. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W zakresie kontroli dobrostanu zwierząt przeprowadzono 60 kontroli(bydło, świnie, owce, kozy, konie) jak również 8 kontroli w gospodarstwach utrzymujących drób i 7 kontroli w gospodarstwach utrzymujących jelenie i daniela. W 1 gospodarstwach stwierdzono 1 nieprawidłowość.

W wyniku kontroli przeprowadzono szereg postępowań administracyjnych mających na celu poprawę warunków weterynaryjnych i przymuszenia do spełniania obowiązujących przepisów. Ogółem w ramach postępowań administracyjnych wydano dla nadzorowanych podmiotów decyzje z zakresu wszystkich prowadzonych spraw, m.in. spełnienia warunków i dopuszczenia do działalności, usunięcia stwierdzonych uchybień oraz urzędowego uznania stad za wolne od choroby Aujeszkyego, gruźlicy, brucelozy i białaczki bydła.

Podsumowując powyższą informację o realizację zadań Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu tczewskiego należy stwierdzić, że sytuacja w zakresie stanu epizootycznego oraz bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego powiatu tczewskiego w roku 2020 była zadowalająca, zaobserwowano znaczny spadek nieprawidłowości w stosunku do lat ubiegłych, Ponadto zaobserwowano spadek pogłowia świń i przestawianie hodowli w powiecie tczewskim na utrzymywanie jednego gatunku w jednej siedzibie stada.